

Rozwój dziecka w 3 roku życia

Od 3 roku życia maluch nabywa coraz więcej umiejętności. Potrafi już sprawnie chodzić i mówić, więc jest to czas na doskonalenie tych umiejętności. Jak wygląda rozwój 3 latka we wszystkich sferach? Zapraszam do czytania.

Rozwój motoryczny (ruchowy)

Trzeci rok życia to czas harmonijnego rozwoju. Dziecko porusza się bez trudu, a ruchy jego rąk są skoordynowane z ruchami tułowia i nóg. Trzylatek częściej biega niż chodzi. Na początku trzeciego roku życia malec próbuje naśladować stanie na jednej nodze, przez co podnosi kolano do góry. Jego zdolność utrzymania równowagi wynosi kilka sekund. Trzylatek potrafi jeździć na trójkołowym rowerku, samodzielnie pedałowując i kręcąc kierownicą. Chętnie bawi się piłką. kopie ją, rzuca i nadaje właściwy kierunek. Trzylatek charakteryzuje się też większą sprawnością w zakresie samoobsługi. Potrafi ubrać i zdjąć większość części garderoby. Nie potrafi jeszcze zapinać guzików, czy sznurować butów. W trzecim roku życia kształtuje się lateralizacja, czyli dominacja jednej ze stron ciała. Malec potrafi już narysować kółko, kreski i krzyżyk. Określa też swoje nieregularne rysunki konkretnymi rzeczami np. pociągami czy misiami. Buduje wieżę z 8 elementów. Posługuje się widelcem, łyżką i bez trudu pije z kubka. Samodzielnie wykonuje czynności higieniczne takie jak mycie rąk, wycieranie i korzystanie z toalety.

Rozwój poznawczy

Między 2 a 3 rokiem życia doskonalą się percepcja wzrokowa, a także koordynacja wzrokowo-ruchowa, czyli taka, którą wykorzystujemy podczas posługiwania się narzędziami. Dzieci w tym okresie coraz sprawniej posługują się zabawkowymi śrubokrętami, kredkami, wkładają coraz mniejsze elementy w odpowiednie otwory pudełek. Potrafią ułożyć elementy twarzy we właściwe miejsca, dokończyć dwuelementową sekwencję oraz podzielić rzeczy tematycznie (np. różne rodzaje piłek, butów, czy zwierząt), co oznacza umiejętność dostrzegania podobieństw i różnic.

Trzeci rok życia to także czas doskonalenia percepcji słuchowej. Dziecko rozumie dłuższe wypowiedzi dorosłych, powtarza melodie, identyfikuje i różnicuje nowe słowa. Chętnie udziela się w powtarzaniu wyliczanek – samodzielnie kończy zdanie odpowiednim słowem. Potrafi odtworzyć melodię, którą usłyszy. Coraz chętniej słucha bajek i opowiadań.

Rozwój mowy

W 3 roku życia maluch wypowiada wszystkie samogłoski, z wyjątkiem nosowych „ą” i „ę” oraz potrafi wymówić spółgłoski, z wyjątkiem [s, z, c, dz, sz, ż, cz, dż, r]. Jego mowa powinna być zrozumiała dla otoczenia. Dziecko zaczyna rozumieć i prawidłowo używać przyimków. Rozwija się jego system gramatyczny. Zazwyczaj poprawnie posługuje się mianownikami, biernikami i dopełniaczami, a w dalszej kolejności dziecko uruchamia narzędnik, miejscownik i celownik. W tym okresie normalnym zjawiskiem jest mówienie o sobie w formie żeńskiej przez chłopców. Zdarza się tak z powodu naśladowania. Kiedy chłopiec często słyszy wypowiedzi swojej matki w formie żeńskiej, zaczyna używać ich nie wiedząc, że powinien mówić inaczej. W 3 roku życia dziecko potrafi już zbudować zdanie złożone, choć mogą się pojawić w nim błędy gramatyczne i artykulacyjne. Poprzez analogię, maluch tworzy nowe słowa, często nieistniejące w języku dorosłych. Stale wzrasta zasób słownictwa.

Posługiwanie się językiem w takim stopniu pozwala dziecku coraz lepiej funkcjonować w społeczeństwie. Trzylatek umie zakomunikować swoje potrzeby, odpowiedzieć na pytanie, zapytać o interesującą rzecz. Rozwój systemu językowego daje maluchowi większe poczucie bezpieczeństwa. Dzięki językowi, dziecko uczy się zasad panujących w społeczeństwie i uczy się rozumieć rzeczywistość. Pod koniec trzeciego roku życia malec mówi o sobie używając 1 os. L. poj.

Rozwój zabawy

Trzylatek potrafi naśladować większość zachowań dorosłych, co oznacza rozwój zabaw tematycznych. Zabawa tematyczna jest możliwa dzięki bogatej wyobraźni i większemu rozwojowi słownictwa. Dziecko z pomocą słów, nazywa patyk różdżką albo pokrywkę kierownicą. Opowiada o tym co robi lalka, celowo porusza nią i imituje zachowania. Przypisuje przedmiotom różne cechy, np. kamienie nazywa pysznymi ziemniakami. Wspólne zabawy z dorosłymi inspirują malucha do poszukiwania nowych tematów zabaw i otwierają jego możliwości zabawy w grupie. Coraz wyraźniej w tym okresie widać preferencje płciowe chłopców i dziewczynek. Chłopcy chętniej się bawią narzędziami, konstruują z klocków, a dziewczynki ozdabiają lalkom włosy, wybierają ubranka i gotują. Dzieje się tak poprzez wzorce zdobywane od otoczenia. Zabawy takie odgrywają ogromną rolę w procesie uczenia się ról społecznych. Podczas zabawy dzieci kształtują też wiele umiejętności motorycznych np. Nawlekanie koralików, przeciąganie sznurka przez dziurkę, krojenia zabawkowym nożem, cięcia nożyczkami czy rysowania po śladzie.

Rozwój społeczno-emocjonalny

Trzylatek nawiązuje bliższe relacje z rówieśnikami. Grupa ma już dla niego większe znaczenie, więc maluch zaczyna uczestniczyć w zabawach grupowych, przyłącza się do zabaw tematycznych, chętnie rywalizuje z innymi. Dziecko w tym okresie lubi poznawać nowe osoby i miejsca, gdyż nie odbiera ich już jako źródła zagrożenia.

Kształtuje się też system emocjonalny. Dziecko zaczyna odczuwać wstyd, zakłopotanie, zazdrość czy poczucie winy. Ma to związek z kształtowaniem własnej odrębności. Trzylatek nadal nie potrafi kontrolować swoich ekspresji, dlatego może kopnąć kolegę i nie potrafić wyjaśnić dlaczego to zrobił. Nie potrafi nazywać swoich stanów emocjonalnych. Reaguje impulsywnie – płaczem, złością, wybuchami śmiechu. W tym wieku dziecko kształtuje egocentryzm – maluch nie potrafi przyjąć cudzego punktu widzenia, więc domaga się, aby wszystko było robione z myślą o nim. Trzylatek potrafi już podporządkowywać się regułom panującym w grupie, czy w domu. Jest to właściwy czas na rozpoczęcie wpajania dziecku pojęcia dobra i zła, co z czasem przyczyni się do rozwoju jego moralności.

Jakie sygnały powinny być niepokojące w rozwoju trzylatków? Dziecko nie inicjuje kontaktu z rówieśnikiem i dorosłym, nie buduje zdań, maluch nie reaguje na polecenia, śpi z otwartą buzią, chrapie, dziecko nie reaguje na własne imię, dziecko wkłada język między zęby. kiedy mówi. Dziecko nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, maluch nie bawi się w udawanie, nie potrafi naśladować, nie potrafi korzystać z toalety, niechętnie próbuje nowych pokarmów, ma wybiórczość pokarmową, reaguje lękiem na głośne dźwięki, nie lubi określonych faktur ubrania, drażnią go niektóre zapachy, malec niestabilnie chodzi, przewraca się.

W wyżej wymienionych przypadkach warto zasięgnąć porady specjalisty: logopedy, psychologa, pedagoga, fizjoterapeuty, terapeuty SI. Wcześniej podjęta diagnoza i terapia przynosi lepsze efekty.

Bibliografia:

1. Cieszyńska J., Korendo M., Wczesna interwencja terapeutyczna. Stymulacja rozwoju dziecka Od noworodka do 6 roku życia, Kraków 2007.